

MILJØHANDLINGSPLAN 2026 BYÅSEN BARNEHAGER

INNHold:

1. HOVEDMÅL

2. AKTIVITETER

- 2.1 GJEST I NATUREN
- 2.2 GJENBRUK, BARN OG ROM OG MATERIALSANKING
- 2.3 SORTERING AVFALL
- 2.4 BÆREKRAFT

3. NYE MILJØILTAK 2026

- 3.1 DELMÅL MILJØILTAK
- 3.2 AKTIVITETER

1. HOVEDMÅL for Byåsen barnehager i miljøarbeidet.

Alt vi gjør i barnehagen berører alle FN's bærekraftsmål. Vi skal jobbe for at alle barn blir kjent med målene og forstå viktigheten av sitt bidrag for å trygge felles framtid.

Bærekraft: En utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.

Personalet skal aktivt bidra til at barna får en begynnende forståelse og respekt for samspillet i naturen med utgangspunkt i barnas nysgjerrighet, interesser og forutsetninger. Vi skal lære barna å være gjest i naturen og oppdage naturen som arena for lek og læring.

(jfr. Rammeplan for barnehager 2017).

"Barna skal lære seg å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold, og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det.

Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt.

"Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden."

(jfr. Rammeplan for barnehagen 2017).

Vi skal ha stort fokus på miljøarbeid og bærekraft i forhold til alle innkjøp og valg av lekemateriell.

Vi skal sammen med barna være bevisst på strømforbruket og redusere avfall og plast. Vi skal være nøye med sortering og kasting av avfall, barna skal være delaktig i arbeidet. Enheten fortsetter med sortering av matavfall og vi samtaler med barna, som er delaktige i arbeidet.

De eldste barna jobber med miljøreglene gjennom året.

Trondheimpløftet- Sammen skaper vi Trondheim

har 3 hovedmål fram mot 2032, der vi skal ha fokus på to av dem:

1. Trondheim skal ta ansvar for et grønnere og mer sirkulært samfunn.

Byåsen barnehager ønsker fremdeles å bidra til mindre CO₂ - utslipp gjennom bevisstgjøring av forbruks -og innkjøpsmønster. Fremdeles fokus på bytt, lån og del. (FN's bærekraftsmål 13, stoppe klimaendringene).

2. Trondheim skal være en mangfoldig by med et sterkt fellesskap.

Vi legger vekt på lek, fellesskap og glede i et inkluderende miljø i tråd med årsoppdraget

(FN's bærekraftsmål 11, bærekraftige byer og samfunn)

2. AKTIVITETER

2.1 Gjest i naturen

Vi deler naturen med fugler og dyr, er bevisst på stemmebruk og har referanseområder der barna opplever de ulike årstidene. Vi har fokus på å rydde søppel etter oss der vi ferdes, og er bevisst på å forlate stedet mest mulig urørt.

2.2 Gjenbruk, Barn og rom og materialsanking

Barna er flinke til å bruke ulike typer materialer på en kreativ måte og tar med til barnehagen kongler, steiner, greiner etc. når de er på tur. For å skape et godt lekemiljø satser vi på et stort utvalg av de samme lekene/materialene for å skape et inkluderende miljø og gode vilkår for lek, fellesskap og glede. Eksempler på dette kan være ulike treklosser i forskjellige størrelser og utforming, samt andre udefinerte materialer. Alle ansatte skal ha oversikt og kjennskap til hva som finnes på lager av de ulike materialene. Disse skal byttes ut jevnlig, slik at vi til enhver tid tilbyr barna "hele" og funksjonelle materialer og varierte alternativer. Lekemiljøene skal være innbydende, skape nysgjerrighet og invitere mange barn i leken. Vi skal velge mengder som til en hver tid skal være tilgjengelige og kan gi muligheter til lek og utforskning.

Vi skal skape møteplasser som har noe for alle barn, inne og ute, med nok materialer som skal gi rom for barns fortellinger.

Gjennom å involvere foreldrene og f.eks. Trondheim bydrift i barnehagens prosjektarbeid ifht bærekraftig utvikling, ønsker vi at de kan bidra med gjenbruksmaterialer/ naturmaterialer etc. etter bestilling fra avdelingene. Dette er i samsvar med Trondheim kommune sin strategi *Stein saks papir* for å bygge sterke barnefellesskap.

Sterke barnefellesskap er avhengig av sterke voksenfellesskap og voksne som bryr seg og involverer seg; gjelder både foreldre, ansatte, idrettslag, nærmiljø etc.

2.3 Sortere avfall

Vi sorterer plast, papir og annet avfall, og er bevisst på generell papirbruk, f.eks mengden tegnepapir og tørkepapir. Vi har ulike og synlige avfallsbøtter på kjøkken og på avdeling, slik at barna kan være delaktig og lære seg gode vaner ifh til kildesortering.

Enheten har egne beholdere til glass, metall og matavfall, som barna er med og kaster.

Enheten deltar i Rusken- aksjon hvert år.

2.4 Innkjøp og bærekraft

Ift bærekraftig utvikling skal barnehagen bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for framtiden. (Rammeplan 2017)

Vi skal fortsette å redusere innkjøp og fremdeles ha fokus på å bytte, låne og dele av hverandre. Enheten har et godt og oversiktlig system på hva som finnes på lager av ulikt materiell og leker. Ingenting er en spesiell avdeling sitt, hos oss er alt alle sitt materiell.

Ved behov for innkjøp av nytt pedagogisk materiell, skal vi fremdeles samordne innkjøp og kjøpe mer leker i tre/ bærekraftig materiale og naturmaterialer, da disse lekene varer lengre, samt at vi reduserer innkjøp av plastleker. Hver avdeling har en innkjøpsansvarlig som har oversikt over behov. Disse møtes, sammen med ledelsen på enheten i forkant av større innkjøp, der vi blir enige om prioritering og hva som er nødvendig å kjøpe.

Vi har god oversikt over hva som finnes på enheten av arbeidstøy til ansatte. Pent brukt tøy skal gjenbrukes til nyansatte, kun ødelagt tøy erstattes og kjøpes nytt. *(jfr. FN's bærekraftsmål 12, ansvarlig forbruk og produksjon).*

Eks.på ulike tiltak ift en mer bærekraftig hverdag/ miljøtiltak:

- ved foreldrearrangement oppfordres foreldre til å ta med egne kopper og fat for å redusere bruk av engangsutstyr
- årsplan og andre planer/ info sendes digitalt til foreldrene for å minske papirforbruk
- vi jobber kontinuerlig med å holde oversikt og orden over materialer som finnes tilgjengelig for å unngå unødvendige innkjøp
- barna kan ha egne drikkeflasker i barnehagen hvis de ønsker det
- foreldre oppfordres til å ha egnet tøyposer til skittent/ vått tøy

- vi skal fortsette å høste inn, samle og ta vare på frø til videre produsering neste år
- vi skal reprodusere egen potet
- vi har felles "utstyrskasse" for karnevalskostymer
- vi har felles "utstyrskasse" for ski/ skøyteutstyr
- vi skal slå av lyset når vi forlater rom som ikke er i bruk

3. NYE MILJØTILTAK 2026

1. Lek, fellesskap og glede i et inkluderende miljø
2. Etablere varmkompost

Å jobbe med lek, fellesskap og glede i et inkluderende miljø er noe vi er forpliktet til gjennom årsoppdraget. Det er noe av det viktigste vi gjør i barnehagen og som vi jobber med hver eneste dag. Fellesskap og glede oppnår vi blant annet ved å ha ulike aktivitetsuker og bruke aktivitetskort gjennom hele året, med vekt på bevegelsesglede og fysisk aktivitet både inne og ute.

På sikt ønsker vi å bruke egenprodusert jord fra varmkomposten.

3.1 Delmål miljøtiltak

Det er viktig å kjenne at man tilhører et fellesskap, opplever utvikling og kjenner på trygghet og samhold.

Vi skal lære barna å dyrke egen mat, som de senere kan bearbeide og nyttiggjøre seg, slik at vi kan bidra til å utvikle et mer bærekraftig samfunn. Forståelsen av *fra jord til bord* blir vesentlig i denne sammenheng. Ved å ha medbrakte kopper og fat ved foreldrearrangement, bidrar vi til å redusere bruken av engangsprodukter og samtidig er vi med å påvirke bruk- og kastmentaliteten.

Barn blir engasjerte når voksne er det og viser interesse for miljøarbeid. Det er viktig at barna får delta i alt fra avfallshåndtering, lusing, planting, vanning og såing til beskjæring, høsting og matlaging.

3.2 Aktiviteter

- bruke gjenbruksmaterialer og naturmaterialer i kreative aktiviteter.
- bidra i arbeidet med varmkompostering
- sammen med barna skal vi samle frø fra blomster og vekster som vi gjenbruker neste år.
- utvide/ supplere "utstyrsbank" til karneval som inneholder et lager av t-skjorter, skjorter, hårbøyer, hatter, vesker, hansker ol.
- utvide/ supplere "utstyrsbank" ski/ skøyter
- videreutvikle aktivitetskortene/ lage nye

Vi fortsetter å ha fokus på å ta vare på bøker, spill og leker for å få et eierforhold til dem. Barna tas med når bøker, spill-esker og leker reparerer. Barnehagens lekeareal skal være oversiktlig for barna. Materiell skal være tilgjengelig for kreativitet, lek, læring, fellesskap og undring. Alt av materiell ligger ikke fremme til enhver tid, men skiftes ut slik at det kan gi ny inspirasjon. Vi skal ha god orden og oversikt på lager ift hva vi har av materialer. Det skal være mengder av materialet som er tilgjengelig, for å skape gode møteplasser og lekemuligheter for mange/ flere barn samtidig i et inkluderende miljø. Dette arbeidet må vektlegges sammen med barna når vi planlegger aktiviteter og når vi iscenesetter eller rydder fram leker og materiell.

Vi vil fremdeles jobbe med miljøene rundt humlehotellene og kjøkkenhagene på enheten, med fokus på humlevennlige planter, blomster, urter osv. Her vil vi plante frø som vi har tatt vare på, noe vi har litt variert erfaring med. Vi ser vi hvert år må supplere med nye. Vi skal fortsette arbeidet med å lage gode vekstforhold med tanke på humlens trivsel og gi barna en opplevelse av, og erfaring med, at det vi planter har betydning for både humlenes og våre liv. Barna skal delta på rengjøring og «innredning» av hotellene om høsten.